
Forskningsinfrastruktur- infrastrukturutvalg ved UiB

Bakgrunn

Ved UiB har flere sterke fagmiljøer fått innvilget store beløp fra NFR og det norske veikartet for nasjonale satsninger. For øyeblikket har derfor UiB ingen søknader/prosjekter på vent hvor UiB er prosjektansvarlig. Det viser at universitetet har forskningsmiljøer som besitter unik kompetanse i å utvikle infrastrukturer og søknader om midler til slike prosjekter. Denne kompetansen bør formidles ut i organisasjonen til inspirasjon og lærdom for andre fagmiljøer.

På denne bakgrunn er det fremmet et forslag om å opprette et eget infrastrukturutvalg ved Universitetet i Bergen, for å bedre informasjonsdeling og – flyt, samordning om infrastruktur, og gi anbefalinger og råd til universitetsstyret både om behov, investeringsplaner, etablering, organisering og drift av infrastruktur.

Spørsmålet ble behandlet i Forskningsutvalget i møte 4. september 2014, og utvalget gjorde følgende vedtak:

1. Forskningsutvalget slutter seg til forslaget om opprettelsen av et institusjonelt, representativt utvalg for forskningsinfrastruktur ved Universitetet i Bergen.
2. Utvalget anbefaler universitetsledelsen, med utgangspunkt i saksforelegg og innspill som fremkom i utvalgets møte 4. september, om å foreta en videre utredning av saken med sikte på fastsettelse av mandat og sammensetning samt oppnevning i løpet av inneværende akademiske år.

Saken legges nå fram for universitetsstyret til drøfting og vedtak.

Hvordan definere forskningsinfrastruktur?

NFRs nasjonale strategi for forskningsinfrastruktur inkluderer følgende i begrepet:

- **elinfrastruktur** – tungregnemaskiner, grid-teknologi, avanserte løsninger for lagring og håndtering av data, samt høyhastighetsnettverk
- **vitenskapelige databaser** – strukturerte, systematiserte, digitalt lagrede data som f.eks. private eller offentlige registre, tidsserier, surveydata, digitale bilder, tekster eller lydfiler hvor informasjon kan finnes igjen ved bruk av ulike søkekriter i et datasystem
- **vitenskapelige samlinger** – objekter av en viss type som er systematisert og digitalisert med tanke på vitenskapelig anvendelse. F.eks. biobanker, samlinger av fossiler, artseksemplarer eller gjenstander
- **vitenskapelig utstyr** – både basisutstyr og avansert utstyr for spesielle forskningsformål
- **større forskningsfasiliteter** – større laboratorier, forskningsinstallasjoner etc.

For forskningen ved UiB er det viktig å føye til følgende til definisjonen av infrastruktur:

- **Bibliotek**, manuskript, og dokumentsamlinger
- **Ikke digitaliserte samlinger og arkiver** som er avgjørende for mange av våre forskere
- Infrastruktur for **utøvende kunstneriske fag**

Bygg og skip defineres som egen infrastruktur, men inkluderes ikke i det videre.

Mandat

NFR gir følgende anbefalinger til FoU-institusjonene om hva man bør fokusere på ved utvikling av nasjonale infrastrukturprosjekter, det samme er gyldig for grunninfrastruktur:

- «Ha klare planer for hvordan vertskapsrollen skal forvaltes
 - Hvordan forvalte, tilgjengeliggjøre og drifte på lang sikt
- Synliggjøre kostnadene knyttet til infrastruktur
- Prioritere forskningsinfrastruktur innenfor grunnbevilgningen
 - Behov for nyinvesteringer, oppgraderinger og drift i egne budsjett»

Anbefalingene er relevant for mandatet til et eventuelt infrastrukturutvalg ved UiB, sammen med følgende elementer

- Universitetets utvalg for infrastruktur er universitetets rådgivende organ i spørsmål om infrastruktur, og kan rådgive universitetsstyret og fakultetene
- Utvalget skal arbeide for best mulige vilkår for forskning der bruk av infrastruktur inngår i forskningsprosessen, med særlig vekt på grunnforskning som universitetet har et spesielt ansvar for
- Utvalget har et spesielt ansvar for å gi råd i arbeidet for økt tilgjengelighet, samarbeid, samordning og effektiv bruk av infrastruktur
- Utvalget skal gi råd til universitetsstyret om hvilke infrastrukturer som universitetet sentralt bør ha ansvar for.
- Utvalget skal gi råd om hvordan forskningsinfrastruktur kan tilgjengeliggjøres i undervisningen og dermed bidrar til forskningsbasert undervisning.
- Utvalget skal gi råd i det prinsipielle arbeidet med å utarbeide retningslinjer for brukerbetaling – internt og eksternt.
- Utvalget skal synliggjøre kritiske områder hvor UiB ikke har tilfredsstillende forskningsinfrastruktur.
- Utvalget kan gi råd til universitetsstyret der det er behov for etiske avklaringer/retningslinjer innenfor infrastruktur.
- Utvalget har det faglige ansvaret for en infrastrukturkonferanse/møte som arrangeres en til to ganger i løpet av en rektorperiode.

Utvalgets sammensetning

Ved sammensetning av styrer, råd og utvalg er det særlig to forhold som er viktige. For det første må utvalget ha medlemmer med adekvat kompetanse i forhold til utvalgets mandat og arbeidsoppgaver. Et utvalg som skal fungere på institusjonelt nivå må i tillegg representere mangfoldet i UiBs virksomhet. Ved UiB har to hovedmodeller vært benyttet ved oppnevning av styrer, råd og utvalg: representativt utvalg også kalt generalistutvalg, eller spesialistutvalg. Et representativt utvalg vil følge samme norm som forskningsutvalget og kan ha følgende sammensetning:

Leder: pro/viserektor

Medlemmer:

- 1 representant fra faglig ledelse ved hvert fakultet og fra universitetsmuseet,
- 1 representant fra gruppe B,
- 3 studentrepresentanter.

Observatører:

- Universitetsbiblioteket,
- IT-avdelingen
- Fagmiljøer/avdelinger med spesiell kompetanse på organisering og drift av forskningsinfrastruktur.
- Eksterne samarbeidspartnere

Spesialistutvalget inngikk i behandlingen i Forskningsutvalget, men ble ikke anbefalt. Det ble lagt vekt på at det nye utvalget vil behandle institusjonelle forhold knyttet til UiBs forskningsinfrastruktur, og at forskningen nå kjennetegnes av et økende behov for organisert samarbeid på tvers av fag samt mellom ulike institutt og fakultet. I denne sammenheng er det avgjørende at utvalget gjøres i stand til å ha en helhetlig og langsiktig tilnærming til sine oppgaver. På denne bakgrunn er det naturlig at utvalget får en sammensetning som et representativt utvalg.

Universitetsdirektørens kommentarer

Infrastruktur er allerede en fremskutt del av det strategiske og langsiktige arbeid i en rekke fagmiljøer, ikke minst fordi nyanskaffelser og oppbygging av utstyrsparker forutsetter ekstern finansiering.

Forskningsadministrativ avdeling tilrettelegger de nødvendige søknadsprosesser i denne sammenheng, som går i klare linjer fra forskningsmiljø til institutt, fakultet og universitetsledelsen. Prioritering av søknader er etter universitetsdirektørens vurdering noe som fortsatt bør følge linjeledelse og ikke overføres til et sentralt utvalg.

Et særskilt utvalg vil bidra til å styrke det forskningspolitiske og strategiske arbeid for forskning og forskningsbasert utdanning. Utvalget vil finne sin plass på linje med de eksisterende utvalg for forskning og utdanning. Utvalget får derfor en rådgivende funksjon uten særskilt vedtakskompetanse eller midler til fordeling.

Saken legges med dette frem for styret med følgende forslag til

vedtak:

1. Styret slutter seg til forslaget om opprettelsen av et institusjonelt, representativt utvalg for forskningsinfrastruktur ved Universitetet i Bergen i samsvar med forslag til mandat og sammensetning.
2. Universitetsledelsen får fullmakt til å oppnevne utvalgets medlemmer

11.11.14/Bjørn Einar Aas